

(Əvvəlki ötən sayımızda)

Ulu öndərimizin Azərbaycan rəhbərliyinin birinci dönəmində, o və ailəsi şəxsən görmətlülərlə isti münasibətdə olublar. Şəxsən Ulu öndərimizin bacısı, Əməkdar müəllim Şəfiqə Əliyevanın himayədarlığı ilə 1960-cı illərdə və ondan əvvəl onlarla görmətlü ali təhsil alıb. Yeri gəlmişkən deyim ki, sağlığında çox hörmətli Şəfiqə xanım bu sətirlərin sahibini evinə dəvət edib. "Mənim anam" kitabından 60 ədəd Lənkərana aparmağı xahiş etdi. Onun verdiyi siyahıda Kamal Kələntərli, Mirhəşim Talışlı, icra hakimiyyətində işləyən (o vaxt Lənkəranda işləyirdi) Əlimərdan Əliyev kimi tanınmış ziyalıların adları vardı.

Bu yaxınlarda möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev və Birinci Vətənpəşimiz Mehriban xanım Əliyeva Masallıda olarkən, söz ölkə başçısından sonra əslən Lənkəranın Gərmətük kəndindən olan Əlimərdan Əliyevə verilib. O, Azərbaycan rəhbərinin hakimiyyətə gəlməsinin 15 illik yubileyini iftixarla qeyd edib və prezidentimizə xoş arzularını ifadə edən səmimi fikirlər söyləyib: "Prezidentimizin özünə, ailəsinə və övladlarına ulu Tanrıdan can sağlığı" diləyib. Bax, el məhəbbəti, saf duyğu budur!

Bəli, mətləbdən uzaqlaşmadan qeyd edək ki, ulu nəslin ziyalı oğlu, əslən görmətlü, Azərbaycanın ilk poliqrafçı alimi Şəddat Cəfərovu, həm də MDB məkanındakı poliqrafçı sənətkarları tanıyır, sevir və dəyərləndirirlər. Almaniya, İran, Türkiyə və başqa ölkələrin poliqrafçı nəhəngləri onu sayır və hesablaşırlar.

Şəddat Cəfərov əsl poliqrafçı, əsl mütəxəssis və sənətkardır. O, hər bir gözə görünməyən hər nə varsa bəsirətli gözləri ilə görür, duyur, hiss edir. Bütün acıların üstündən sükutla keçir. Onun iş prinsipində "qayda-qanun" ali məziyyətlərindən biridir. Yəni, adının daşıyıcısıdır. Şəddat adının açması "Acılı-şirinli günlər" kitabında həssaslıqla incələnilir.

(Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 18)
"Budur, təzə mənzildə 1940-cı il qışın oğlan çağında Şəddat dünyaya gəldi..."

Səhifələri arxada qoyan oxucu Şəddat Cəfərovun zəhmətsevərliyinə, riyazi təfəkkürünə, hesablama qabiliyyətinin dərinliyinin mükəmməlliyinə heyran olur. "O, həm də qədəmi sayalı, uğurlu insandır" - deyər düşünür. Şəddat Cəfərov qədərbilən şəxsiyyətdir. Ağır, kübar, Allaha bağlı, xüsusilə etikalı, estetik zövqlü, sözü-söhbəti ardıcıl, daxili aləmi zəngin və ən ümdəsi ailəcanlıdır. Bəli! O hər səhər sübh təzədən yuxudan oyanır, sevimli işinə tələsir. Axşam işdən çıxıb, onun yolunu həsrətləyən ailəsinin, övladlarının yanına tələsir. Deyl Kornegiyə görə: "O kişi xoşbəxt ki, onu 15 dəqiqəlik intizarla yolunu həsrətlə gözləyən qadını var". İndi siz deyiniz: Bu xüsusda, yəni, bütövlükdə Allahın bəxş etdiyi (bir) ömrünü sevimli Şəddatına həsr edən Mirfatma Xanım hansı iltifata layiqdir? Bu xüsusda görkəmli alim Ş.Cəfərov dünyanın ən xoşbəxt kişilərindən hesab olunur. Axı, Mirfatma kimi övlüya ocağının qızı bütövlükdə özünü, qəlbini, fikirlərini, düşüncəsini, gözəlliyini, sağlamlığını Şəddatına və övladlarına həsr edib.

Əziz oxucu! Şəddat Cəfərovun atası təkə sürgündə olmayıb. Sürgündən qayıdandan sonra Vətənin başının üstünü alan müharibədə iştirak edib. (Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 19)

"Hər şey yaxşı idi. Muqdat və Nəsimə özlərini xoşbəxt hiss edirdilər. Lakin 1941-ci il alman faşist işğalçılarının ölkəmizə gözlənilməz hücumu yenidən gənc ailənin həyatında amansız dəyişikliklər yaratdı".

Həyatın qəddar sınaqları yenə Muqdat və Nəsimə xanımın qarılarını döyür. Muqdat cəbhəyə, Nəsimə ana isə uşaqları ilə birlikdə kəndə köçürlər. Artıq Kəlbə kimi mərdiməzar yox idi. o, kənd soveti sədri vəzifəsindən çıxarılmışdı. Cinayət xarakterli hərəkətləri ilə camaatın nifrətini qazandığı üçün, evi yananda kimsə ona kömək etməmişdi. Necə deyirlər, Allahın və camaatın qəzəbinə düşər olmuşdu. Palçığa yıxılıb ölmüşdü. Şəddatın anası, həm kolxozda işləyir, həm də qamışdan bir otaqlı hücrə tikmək haqqında düşünürdü. Evin böyük oğlu Xudadat anasına,

həm ev işlərində kömək edir, həm də sammanla torpağı qarışdırıb kərpic kəsilməsinə çalışırdı. Nəsimə xanımın dayısı Əbülfəz kişi köməkləşib qamışdan hücrə tikirdilər.

Şəddat Cəfərovun ömür yolunu əxz edən kitabda ardıcıl olaraq, onun uşaqlığı, kənddə keçirdiyi illər, yeniyetməlik dövrü, əsgəri xidməti oxunaqlı yazılıb. Məsələn, kitabda verilir ki, Şəddat rus dilində xüsusilə savadlı və sərbəst danışdığı üçün, onu birbaşa ali hərbi təhsil almağa göndərirlər. Fəqət... yenə erməni hiyləsi. (Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 50)

"Mayor Avenesyanyan Qriquryeviç Şəddatı yan aldı. Onunla çox səmimi söhbət

SU RƏNGLİ İNSAN

etməyə başladı. Şəddatın azərbaycanlı olduğundan dəqiq əmin olandan sonra dedi:

- Bu məktəb adama heç nə vermir. Buranı bitirəndən sonra yalnız və yalnız həbsxanalarda xidmət edə bilərsiniz. Ondan o yana heç bir inkişaf olmayacaq. - Hə, doğru sözümdür. Mən sənə görə deyirəm, cavab oğlansan. İmtahanlardan da məlum oldu ki, savadlısan. Yaxşısı budur ki, əsgərliyi başa vurub Vətənə qayıt. Təhsilini orada da davam et. İnkişaf olmayan belə bir hərbi təhsil sənə nəyə lazımdır axı".

Əsgərliyini qurtarıb Bakıya gələn Şəddatı Hərbi Komissarlığın rəsmiləri heç cür yola gətirə bilmir. Hər an "həbsxana" gözləri önündə dayanır. Kim bilir, bəlkə o, atasının sürgünlərə göndərilməsi olaylarını xatırlayırdı. Günahsız həbs olunanların haqqına girmək istəməməsi hissini qapılırdı?! Kim bilir...

Kitabda yazır ki, bu erməni məkrli təbliğati ilə beləcə azərbaycanlı gəncləri hərbdən uzaqlaşdırırdı.

Xasiyyətnaməsində yazılan "işgüzar, savadlı, bacarıqlı, intizamlı" sözləri komandanlığın diqqətini cəlb etdiyindən, onu, on aylıq serjantlıq kursuna göndərirlər. Sonradan Keremets şəhərində bölmə komandiri kimi xidmət göstərir. (Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 52)

"Onun fərasət və bacarığını nəzərə alıb 1961-ci ildə Lvov şəhərinə on aylıq zabitlik kursuna göndərirlər".

Belə ki, Ş.Cəfərov hərbi hissədə azərbaycanlı kimi Azərbaycanın nüfuzunu qaldırır. Hərbi xidmətlə bərabər, hissənin ictimai həyatında da yüksək göstəricilər əldə edir. Hərbi hissələr arası mədəni əlaqələr yaradılmasına nail olur. Hərbi hissənin divar qəzetinin tərtibi, yoxlanması, redaktorluğu, hətta rəssam işləri də onun öhdəsində qalır.

Kitabda mətbəə direktoru Camal Nəsirovun adı lütfkarlıqla çəkilir. Belə ki, o, əsgərlik xidmətinə başa vurub gələn Şəddatı yanına çağırır deyir: "Sinkoqrafiya sexində fəhlə işlədiyiniz bədsir. Başqa sex-mətbəənin kağız sahəsinin ustası vəzifəsində işləməyi sənə təklif edirəm".

Kitabda şərh olunan epizodu (səhifə 55) verməklə, əziz oxucunu diqqətinə çatdırırıq ki, ustad poliqrafçı Ş.Cəfərov birinci pillədən - yüzüncü pilləyə, kimsənin çətinliyi olmadan, qürurla, mətinliklə irəliləyib. Ona etibar olunan hər bir işi yüksək səviyyədə görüb. Kağız se-

xində yaratdığı qayda-qanunu, sinkoqrafiya sexinə rəis təyin olunanda orada yaradır. (Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 57)

"Aradan az vaxt keçmişdi. Mətbəənin baş mühəndisi Nazim Əhmədov sinkoqrafiya sexinə gəldi. O, qısa müddətdə otaqdakı (sexdəki - red.) əsaslı dəyişiklikləri görərək heyrləndi. Şəddat klişələr üçün rəflər düzəltmiş, rənglətməmiş və nömrələmişdi. Hər sifarişin öz zərfi və öz rəfi vardı. Bir sözlə, hər şey əl altındaydı. Səliqə-səhman hədsiz dərəcədə yüksək idi. Baş mühəndis Şəddatı öz razılığını bildirib otaqdan çıxırdı".

Nazim Əhmədovu xatırlamaq ibadətidir

Kitabda Nazim Əhmədovun "Kommunist" nəşriyyatına (indiki "Azərbaycan") baş mühəndis təyin olunması tarixi xatırlanır. Oxucu kitab vasitəsilə öyrənir ki, litoqrafiyada direktor işləyən Rasim Quliyev və Nazim Əhmədov 26-lar mətbəəsinin baş mühəndisi vəzifəsinə layiq olan sanballı kadrlar üstündə dayanırlar.

Şəddat Cəfərov

Gənc baş mühəndis elə həmin gecə mətbəənin texnoloji proseslərinin yenidən qurulması cizgilərini çəkib, səhəri gün direktorla mətbəəni gəzir. "Cild sexindəki dərəcəyə", "sexdə axın xəttinin quraşdırılması", həmçinin "yığım və çap sexlərinin texniki inkişafı" problemlərini qaldırır və rəhbərliyin gözləmədiyi zamanda bərpa edir. "Potok xəttinin hissələri"nin Moskvadan Bakıya gətirilməsinə nail olub. Mətbəədə başladığı texniki-təcrübə başa çatıb. Kitabda məşhur jurnalist İsrail Nəzərovun adı çəkilir...

da tapılmırdı. Sən demə, Şəddat ədəbiyyat tapmış, rəngli şəkil çap edən klişə düzəltmə texnologiyasını oxuyub öyrənmiş və işdə tətbiq etmişdir... "Axın" xəttinin çəkilməsi də Şəddatın adı ilə bağlıdır.

API-nin fizika-riyaziyyat kafedrasının professoru Mikayıl müəllimin dediklərindən:

- ...Komissiya tərkibində imtahan götürürdüm... Suallara sərəst cavabı, məntiqi mühakiməsi onu nəzərlərimdə ucaltdı.

- ...1965-ci ildə kitabçam çap olunanda həmin gəncə mətbəədə yenidən qarışlaşdım...

- ...1966-cı ildə Çovdar Məmmədov və Məhyəddin Zeynalovun xahişi ilə dostları Şəddatı da toyuma dəvət etdim.

- ... Şəddat qardaşı ilə toy məclisinə gəlmişdi. Onlar nəinki toyda iştirak etdi, həm də xeyli zəhmət çəkib işə yaxından kömək etdilər. O vaxt toyda pul, nəmər vermək dəbdə deyildi... Şəddatın bağışladığı bir dəst fincanları olan qəhvə çaynıkinə baxanda, indi də onun zövqünə qibtə edirəm.

- ...Gün gəldi, biz Şəddatı poliqrafiya üzrə Azərbaycan çap materialları əsasında tədqiq olunan iqtisadi problemin vacib bir qolunun tədqiqatçı alimi kimi gördük.

- ...Şəddat məndə fəhlənin yaxın qonşusu, dostu, həmkarı təsiri bağışlayıb.

YAZ ÇİÇƏYİNİN İDRAKI

1972-ci il yanvarın 17-si qışın oğlan çağı Şəddat işdən yorğun gəlib yatır. Qəflətən qayınanası Sürayyə xanım onu səsləyir. Və... İdrak dünyaya gəlir. Sözü düz, bu gözəl bioqrafik əsərin müəllifi qadın olmasaydı, onun vəsfində tərənnüm

18 il Ali Məhkəmənin sədri olmuş görkəmli hüquqşünas Abdulla İbrahimovun Komitə sədri və həm də yaxşı jurnalist İsrail Nəzərovla dostluq etdikləri zamanı xatırladı. Onların dostluqlarını ehtiva edən yazılar da qələmə alınmışdır. (Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 62)

"Mexanikləşdirilmiş "axın" xəttinin quraşdırılması ilə əlaqədar mətbəənin bütün poliqrafiya işlərində səmərəli dəyişiklik yarandı, cild sexi demək olar ki, təzədən qurulmuşdu. Şəddat yüksək çap üsulu ilə rəngli şekillərin çapını təşkil etdi. Görülən işlərin sayəsində altı dildə yığım imkanı yarandı. Həmçinin bir neçə dildə çap olunan "Azərbaycan" jurnalı, "Qobustan" toplusunun nəşrinə yüngülləşdirdi. Orta məktəb dərslərində rəngli şekillərin çap olunması məktəblilərin sevincinə səbəb oldu. Eyni zamanda xarici dildə mətn riyazi və kimyəvi formulalar və bir sıra çətin yığım işlərinin mexanikləşdirilməsi gənc baş mühəndisin gərgin əməyi sayəsində öz bəhrəsini verdi". "Axın" xəttinin quraşdırılması bayrama çevrildiyindən, komitə sədri İsrail Nəzərov bir dəstə məsul şəxsə mətbəəyə gəlir. Səmərəli təklifin, modern layihənin müəllifinə bilavasitə icraçı baş mühəndis Şəddat Cəfərovun "Qırmızı əmək bayrağı" ordeni ilə təltif olunması təqdimatı MK-da kiminsə əli ilə pozulur. Bax bu da ağrının bir nümunəsi.

İMZASIZ MƏKTUB

Müasirlərimizə "anonim" məktublarnın müəllifləri yaxşı məlumdur. Bunu ermənilər sapı özümüzə olan manqurtların əli ilə, hətta Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin barəsində də yazıb və Moskvaya göndərirdilər.

Budur! Neçə gündür 1994-cü ildə oxuduqlarımı yeni baxışla təhlil edirəm. Görkəmli poliqrafçının Azərbaycan çap sistemində əldə etdiyi yenilikləri görmək istəməyənlər bilavasitə mane olmağa çalışıblar. Ancaq elmi biliklərlə silahlanan, hazırlıqlı, təcrübəli mütəxəssis "anonim", yəni imzasız yazan zümrələri parlaq zəkası ilə məğlub edib. (Bax: səhifə 71)

Azərbaycan Mətbuat Komitəsinin Poliqrafiya İdarəsinin baş texnoloqu, təqaüdcü Yura Talıbovun söyləmələrindən:

- ...Mən bildim ki, Azərbaycanda o zaman rəngli şəkil çap edən klişə mütəxəssisi yoxdur. Heç bu barədə ədəbiyyat

olunan "YAZ ÇİÇƏYİ" ifadəsinə qısqanacaqdım. Qışda nə yaz çiçəyi?! Amma, yazıçı Fatma Həsənzadə sanki, xanım olaraq MİR FATMA xanıma layiq olan sözü kəşf edib. YAZ ÇİÇƏYİ. Deməli, əsərin müəllifinin dünyalara sığmayan qəlbə var.

İlk poliqrafçı alim adına layiq olan Şəddat Cəfərovun imzası təkə yenilik gətirdiyi mətbəələrdə, bədii əsərlərində, elmi işində, səmərələşdirici təkliflərində ehtiva olunmurdu. Bölgələrdə istismarına xeyir-dua verdiyi mini və maksi nəşriyyatlarla da məhdudlaşmır. Bu böyük azərbaycanlı alimin, görkəmli nəşriyyat xadiminin və poliqrafçı ustadın ləpirlərinin izi Volqa çayı sahilindəki şəhərdə nəqşlənib. Həm Şəddat Cəfərov, həm də onun incə duyğulu, lətif xasiyyətli, insanpərvər xanımı Mirfatma xanım Ulyanovski şəhərində CƏFƏROVLAR AİLƏSİNİN dostları, qonşuları və pərəstişkarlarının dilindədir, qəlbindədir. Övladlarının valideyn iclaslarına gedər, məktəbin ictimai həyatında yaxından iştirak edirdilər.

O günlər, o illər unudulmayıb...

Görkəmli poliqrafçının Azərbaycandan ayrılıb Rusiyaya getməsi səbəblərini öyrənməyi arzulayan möhtərəm oxucularımızı kitabxanaya dəvət edirik. Onun parlaq yaradıcılıq və şərfli ömür yolu ilə tanış olmağı arzulayanlar "Acılı-şirinli günlər" əsərini oxuya bilər. Sınıq-salxaq səxlərdə əsaslı təmir işləri aparıb. "Ulyanovskaya pravda" nəşriyyatında əsl mədəniyyət örnəyinin əsasını qoyub.

USTAD

Moskva şəhərində ikiillik Poliqrafiya İnstitutunda təhsil alan (1969-1971) Şəddat Cəfərov 1971-1975-ci illərdə MPI-də aspiranturamı bitirir.

Poliqrafçı alim 1979-1985-ci illərdə "Kommunist" ("Azərbaycan") nəşriyyatında direktor müavini işləyir. Uğurları və yenilikləri ilə yaddaşlarda hər gün, hər an xatırlanan İNSAN. Xatırladığı ki, görkəmli poliqrafçı yenidənqurmanın kadr genosidlərinin məkrli oyunlarından uzaqlaşaraq, düz beş il (1985-1990) Vətəndən uzaqda potensial enerjisini yadların tərəqqisinə sərf edir.

(Davamı 14-cü səhifədə)

(Əvvəlki 12-ci səhifədə)

Vətəndən uzaqda Vətənlə

Esse: Cənub mirvarisi Lənkəranın xəlifə qoxulu limonlarından uzaq Ulyanovsk şəhərinə göndərən dostları, qohumları Mirfatma xanımın süfrə mədəniyyətinə bələd idilər. Seyid qızının ağ, parlaq süfrəsində mütləq armudu stəkanda çay, yanında zövqlə doğranmış limon olmalı idi. Azərbaycanın gözəl qızı, Övliya ocağının övladı Mirfatma xanım Ulyanovsk şəhərinə həm də mətbəx mədəniyyətimizi apardı.

Düşünürəm ki, camalı ilə kamalı tən gələn bu xanım-xatın qız övladımızın simasında Azərbaycan mədəniyyəti bayraq kimi dalğalandı. Onun ağ əllərinin enerjisindən bir nəsim dəyən ləvəngini Mirfatma Xanım kimi, kimsə belə ləziz hazırlaya bilməz. Vətəndən uzaqda milli-mənəvi bayramlarımızın düzünü Mirfatma xanımın müəllif süfrələrindən süslənirdi. Min bir məhəbbətlə ŞƏDDAT müəllimin əziz xətirəsi üçün, min bir cəfalara mərdliklə dözən, səbr edən CƏFƏROVLAR ailəsi Vətəndən uzaqlarda seçildi, diqqətə layiq görüldü, sevildi. Övladlarının elitarlığı, səliqə-səhmanı, mükəmməl təhsilləri, təlimləri bilavasitə tərbiyələri ilə tən gəldi. Mirfatma xanım Vətəndən uzaq ellərdə BÖYÜK USTADA, GÖRKƏMLİ ÇAPÇI, FƏDAKAR ALİMƏ dayaq durdu. Bax, budur əsl qadınlığın tənənəsi.

Mirfatma xanım xeyirdə-şərdə həyat yoldaşına dayaq oldu. Ömrünün vəfalı sırdaşını, fitnə-fəsad zümrələrin bəd əməllərindən qorudu. Bax, budur fədakarlıq, qəhrəmanlıq.

Qırılmaz tellərlə poliqrafiyaya bağlanan adam

Fatma Həsənqızının "Acılı-şirinli günlər" kitabını demək olar ki, bir neçə dəfə oxumuşam. Necə deyərlər, traktor torpağı şumlayanda, altını necə üstünə çevirirsə, bax eləcə. Ağrı ilə, acı ilə. Düşünə-düşünə. Axı niyə məhz belə insana, belə sənətkara qarşı... (?) Nəhayət, bu suala görkəmli hərbi jurnalist Ellada Umudlunun "Gənclik" nəşriyyatının direktoru Əlican Əliyevlə apardıqı müsahibədə CAVAB tapdım.

"Mən kitabsız yaşaya bilmərəm" başlıqlı (28 aprel 1993-cü il, "Yeni fikir" qəzeti) Jurnalist Ellada xanım Umudlu zorla cəlb olduğumuz müharibənin səbəblərini bilavasitə informasiya qitliyi ilə bağlandıqı vurğulayaraq Əlican müəllimin fikrini öyrənməyə çalışır.

(Bax: "Yeni fikir", 28 aprel 1993)

"Azərbaycan Dövlət Mətbuat sistemində uzun illər yadlar hökmranlıq edib. komitə sədri kəməkcisindən (Ruben Durasanoviç Arutyunov) tutmuş sürücüsünə kimi (Vahan Gevorgov) bütün vəzifə ştatlarında ermənilər yerləşdirilmişdi. Komitə sədri Marat Allahverdiyevin (onun da anası erməni idi) sədrliyi dövründə ermənilərin mətbuat sistemində fəaliyyəti ləp gücləndi. "26-lar" mətbəəsində 25 nəfərdən çox, "Qızıl Şərqi"də 20, R.Axundov (o vaxt belə bir mətbəə vardı) mətbəəsində 10, Təchizat İdarəsində 8-9, "Azərkitab" sistemində isə 100-dən çox erməni işləyirdi. "Azərkitab"ın 54 mağazasına başçılıq edən Konstantin Abiloviç Qriqoryan uzun müddət antiazərbaycan kitabı yaymaqla məşğul olmuşdu. Ən dəhşətli budur ki, məlum hadisələrə kimi kadrlar şöbəsinin müdiri həmişə erməni olub. Bax, buna görə də bu gün biz ideologiyada qalib gəlməkdə çətinlik çəkirik..."

Müsahibəsində çox hörmətli Əlican Əliyev Dövlət Mətbuat Komitəsi və nəşriyyatımızın şəərəfsiz oxucuyunu tənqid edərək, onları həqiqəti oxucuya çatdırmaqda ittiham edir: "Korifeylərimiz, yazarlarımız sözü eşidənlərimiz illərlə xalqlar dostluq ideyasını əldə bayraq, dildə şüar eləməyib (!) "Kür Araz, Ararat" şərqisi oxuyublar. Hovanes Tumanyanın, Xaçatur Abovyanın, Qaregin Savunsun əsərləri Azərbaycan dilindəki dərslərimizdə tədris edilib. Belə ki, gül övladlarımızı yağlı düşmənin diqtəsi ilə tərbiyə etmişik".

(Bax: "Acılı-şirinli günlər", səhifə 110)

Bu yazıyla (Bu müsahibə ilə) mənə qarənliq olan bir çox məsələlər aydınlaşdı. Mənə, o da aydın oldu ki, Şəddat Cəfərovun başının üstündə kabus kimi fırlanan kölgə də elə ermənilərin əli ilə törədilən əməllərdəndir". Şəddat Cəfərov sözün əsl mənasında poliqrafiyaya qırılmaz tellərlə bağlı olan adamdır. Gəlin bu fikrin

SU RƏNGLİ İNSAN

açmasında yenə yaşadığımız yaxın zamana rakurs edək.

Moskva Poliqrafiya İnstitutunun aspirantı, 1975-1977-ci illərdə "Yeni Kitab" mətbəəsinin direktoru işlədiyi vaxt "SSRİ üzrə birinci yeri" tutur və Keçici Qırmızı Bayrağa layiq görülür.

KİTAB MƏDƏNİYYƏTİ BAYRAMI

Alaq içində bir bənövşə tək şöhrəti SSRİ kimi nəhəng dövlətə (KİV-lərə) yayılan "Yeni Kitab" mətbəəsinin direktoru Şəddat Cəfərovun ünvanına gələn açıqcaqlar, teleqrammalar... anası erməni Mətbuat Komitəsi sədrini görəsən, nədən qıcıqlandırır?! (Bax: Səmyuel A.Uimz "Ermənistan terrorçu "xristian" ölkənin gizlinləri", səhifə 343) "...ermənilərin etibarsızlığı, saxta haray-həşirləri, ikili iş qurmaq məharətləri və öz çatışmazlıqlarında başqalarını günahlandırmaq bacarıqları!" var.

"Nyu York Herald" qəzetinin müxbiri Sidney Uitmən 1895-ci ildə Ərzurumdakı Britaniya konsulundan müsahibə almışdır. S.A.Uimz yazır ki, Sidney Uitmən erməni mövzusunda yazan az qrup müəlliflərdəndir. "Onlar inqilab törətmək istəyirdilər və metodları terror idi" (səhifə 94).

ABŞ-ın Arkanzas Universitetinin Qanunçuluq fakültəsində hüquq elmləri doktoru A.Uimz, Arkanzas ştatının Konstitusiyasını yenidən işləyən yüz nəfərlik müəlliflər heyətindəndir. Peşəkar hakim və ermənilərin əsas (gizli məqsədi) hədəfi Türkiyədə və Azərbaycanda fəaliyyət göstərən mətbuatı işğal etməkdir. SSRİ dönməndəki, mətbuatdakı bilavasitə poliqrafiyadakı ağırlı vəziyyətimizin "daşnak epideiyası", məhz "oradan" qaynaqlanırdı.

Bu baxımdan Azərbaycan mətbuatı çap olunmaq sualı altında yaşadığı anımlar unudulmayıb. Elə bu sətirlərin müəllifi də min odların, alovların içindəndir. Mətbuatımızın ünvanı - Avakyan, nəşriyyatımızın adı - Kommunist, "Kommunist" nəşriyyatının istehsalat şöbəsinin rəisi Aida Manuçaryan, qardaşı Q.Manuçaryan isə Dağlıq Qarabağda yaradılan (1988) "Krunq" təşkilatının lideri, anası erməni Marat Allahverdiyev isə Mətbuatımızın sədri idi.

A.Uimz yazır: "Daşnakların əsas şüarı: "Cəsur türkləri məhv etməkdir". Harada savadlı, bacarıqlı, istedadlı türk varsa, blokada alın, inkişafına mane olun". (Bax: S.A.Uimz, yenə orada, səhifə 40)

"Ən təhlükəli" hesab etdikləri adamları aradan götürməyi əmr etdilər..." (Bax: S.A.Uimz, yenə orada, səhifə 50)

"Ərazilərə nəzarəti ələ götürməzdən" əvvəl əsas kadrları neytrallaşdırın. (Bax: S.A.Uimz, yenə orada, səhifə 75)

"Hər yerdə görün gözü, eşidən qulağınız" olsun. "Hərbi məlumat(lar) çatdırıldı". (Bax: S.A.Uimz, yenə orada, səhifə 219) "daşnakçı şöbəyə saxlanılmalıdır".

Yuxarıda "Kommunist" ("Azərbaycan") nəşriyyatının istehsalat şöbəsinin (1990-cı illərə kimi) keçmiş rəisi Aida Manuçaryanı yaxından tanıyan müsahibim İradə Ələsgərova hazırda nəşriyyatda işləyir: "Aida qardaşının tapşırığı ilə bütün informasiyaların içində idi. Qovalasən da getmirdi. Əri azərbaycanlı idi. Boşandı".

Əziz oxucu! Belə olan halda o vaxt Şəddat Cəfərov kimi əxlaqlı, ləyaqətli şəxsiyyətə mətbuat komitəsində yer ola bilərdimi?!

Çətin sınaqlardan keçən örnək insan haqqında...

Sabir Rüstəmoxanlı (Xalq şairi): - Şəddat Cəfərov Azərbaycan poliqrafiya elminin "pioneri", ilk qaranquşudur və Azərbaycan bununla fəxr edə bilər.

Adil Abdullayev ("Gənclik" nəşriyyatının direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi): - Şəddat Cəfərov Azərbaycan nəşriyyat-poliqrafiya sahəsində ən yaxşı mükəmməl ensiklopediyasıdır. Mən özümü həmişə onun tələbəsi hesab etmişəm. Hər an poliqrafiya sahəsində qarşısına çıxan çətinliklər zamanı sevimli müəllimim Şəddat Cəfərovla bölüşürəm.

ADMİU-də baş müəllim kimi hər il tələbələrimlə Şəddat müəllimin ustad dərslərini təşkil edirik.

Hadı Rəcəbli (Milli Məclisin üzvü): - Peşəsinin dərin bilicisi olmaqla yanaşı, çox tərbiyəli, təvəzökar, təmkinli bir insandır.

Aqşın Babayev: - Şəddat Cəfərov ziyalılığın bütün çalarlarını özündə əks etdirən sadə, mehriban, hər şeydən əvvəl xeyirxah bir insandır.

Bəsti İsmayilova: - ...İşə son dərəcə prinsipiallıqla yanaşırdı. Birinci əmək intizamından, ikinci texnologiya intizamından, üçüncü isə yoxlama intizamından başladı. Əgər tapşırıq veribse, mütləq onun icrasını yoxlayırdı. Bütün bunlar rəhbər üçün ən önəmli, ən vacib xüsusiyyətlərdəndir.

Cəmilə Səttarova (MİMHİRK-nin sədri): - Şəddat müəllimin ən nüfuzlu şəxslər arasında özünəməxsus yeri var, sayılıb-seçilənlərdəndir.

Mehman Fərzullayev (jurnalist, nəşir): - XX əsrin ikinci yarısında Azərbaycan poliqrafiyası sahəsində çalışmış adamların siyahısına nəzər salsaq, orada Camal Nəsirov, Nəmət Əhmədov, Nazim Əhmədov, Musa Nəbiyev, Hacı Quliyev, Əkbər Vəliyev, Rasim Əliyev, Rafiq Hüseynov, Şəddat Cəfərov, Fətəli Fətəliyev və digərlərinin adlarını görürük. Lakin bütün bu poliqrafçıların içində üç nəfərin adını xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Nazim Əhmədov, Hacı Quliyev və Şəddat Cəfərov. Bunların sırasında haqqında söhbət açdığım Şəddat Cəfərov Azərbaycan poliqrafiyasının son 50 ildə yetmişə on parlaq ulduzudur. Əgər bütün azərbaycanlılar bu cürdürsə, onda onların qarşısında baş əymək lazımdır.

Allahverdi Məmmədov ("Azərbaycan" nəşriyyatı baş direktorunun müavini): - Şəddat müəllimlə işləmək çox rahatdır.

Ağahüseyn Həsənov (pedaqoji elmlər doktoru, professor): - Şəddat Cəfərov ömrünün yarım əsrdən çoxu əmək fəaliyyəti ilə bağlıdır. Bunun əsas hissəsini rəhbər vəzifədə çalışıb... Humanizm ədalətdən doğulur. Şəddat müəllim ömrü boyu öz enerjisi ilə insanlara müsbət emosiyalar aşılayıb.

Nərmənə İmranqızı (jurnalist): - ...Direktor hər gün bütün sevləri gəzər, işin keyfiyyətinə nəzarət edərdi. Bu da ondan irəli gəlirdi ki, o, öz peşəsini hədsiz dərəcədə sevir, işinə olduqca tələbkar yanaşırdı.

Sərhəd Qasımov (Azərbaycan Radio-Televiziya ASC-nin həmkarlar komitəsinin sədri): - ...Moskva görüşlərimiz Şəddat müəllimin sayəsində çox yadda qalan, unudulmaz keçərdi... Moskvanı tanıdıqından bizi tarixi yerlərlə tanış edərdi.

Sevda Əlibəyli ("Söz" jurnalının baş redaktoru): - Şəddat Cəfərov peşəsinin akademikidir.

İradə İmranqızı (jurnalist): - Şəddat Cəfərov Ulyanovsk şəhərində poliqrafçıların flaqmanı adını qazandı.

Həmid Abbas (şair): - Var-dövləti qəzet, kitab, Hər əməli, işi savab.

Əziyyətə götürür tab, Dözümlüdür polad kimi.

Şəddat müəllim haqqında zaman-zaman xoş sözlər deyilib, oçerklər, hekayələr, poemalar, şeirlər, kitablar yazılıb. Xalq şairi Zəlimxan Yaqub "Ziyalılardan yaxın dostu", Ziyad Səmədzadə "Təcrübəli mütəxəssis", Cəmişid İsgəndər "Ən böyük bacarığa malik poliqrafçı", jurnalist dostum Amil Avey "Şəddat müəllim maraqlı, məntiqli söhbəti ilə hər kəsi heyran edən şəxsiyyətdir", respublikanın xalq artisti Elxan Qasımov "güclü yumor hissəsinə malik fenomen", yazıçı-publisist Hacı Ağəddin Mənsurzadə "Şəddat nadir peşə adamı olmaqla, nadir insandır", yazıçı Əlibala Hacızadə "Ləyaqət və cəsarət simvolu" adlandırılıb.

Qəşəm İsabəylinin "Hər gün iş... və ya bizim Şəddat müəllim" yazısının açmasında aparılan müqayisələr yaddaşımı cızdı. Ulu öndər Heydər Əliyevlə telefon söhbətindən sonra, Əjdər Xanbəyev qətlə yetirildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin "Həsret körpüsündə Süleyman Dəmirəllə tarixi görüşü"nü "Naxçıvan yaşayır, Naxçıvan döyüşür" dərgisində xüsusi məhəbbətlə çap etdikdən sonra münafıqların əli ilə "Azərbaycan" nəşriyyatından uzaqlaşdırılıb. "3 saylı Bakı Mətbəəsi" ASC-nin sədri Şakir Acalov: "Şəddat müəllim haqqında

yazmaq ən savab işdir" - yazaraq Həcc ziyarətini xatırladı.

Şəkər Aslan: - Qardaş, nə sehirli bir sənətin var: Kitab çap eləmək müqəddəs işdir!

Lənkəran rayonu, Gərmətük kəndinin ağsaqqalı və axundu Seyid Məşədimirəli Ağanın nəvəsi, Seyidəlinin qızı Mirfatma xanımın evliyinin 50 illik yubileyi qarşısında "Gözəl ailə başçısı" yazısına diqqət edirik.

"...Həyatın əsl dəyərini onun evində və ondan öyrənmişəm" - deyir. O, həm həyat yoldaşı Şəddat Cəfərovla, həm də övladları ilə fəxr etdiyini qeyd edir: "Övladlarımla fəxr edirəm ki, İdrak və Sevinc həkim, Sabit və Murad hüquqşünas kimi xalqımıza xidmət edir və edəcəklər".

Nə mutlu övladın "Atamla fəxr edirəm" deməsindən...

Şəddat Cəfərovun qardaşları onun uşaqlıqdan iradəli, fərasətli, xüsusilə sağlam bədənliliyini söyləyirlər.

Zahirən mülayim, sakit

Ş.Cəfərov əslində dəmir kimi möhkəm adamdır

Azərbaycanı tanıdığı Şəddat Cəfərovun görüşünə çoxları kimi bizim ailə də gedib. Qardaşım onun görüşünün intizarında idi. Çünki, o vaxt Şəddat müəllim "Azərbaycan" nəşriyyatında direktor işləyəndə, Naxçıvandan birbaşa əsgərlik dostu Dadaşın lənkəranlı qohumu Şəddat Cəfərovu deyib gəlmişdi. Onun qəbulundan çıxıb dedi: "Mənə dedilər ki, Şəddat Cəfərov çox sakit, mülayim təbiətli insandır. O yalnız zahirən sakit görünür, əslində o, dəmir kimi möhkəm, iradəli, mətin, həm də işində ardıcıl adamdır".

Bu günədək ailəmiz bu böyük şəxsiyyətin hörmətini uca saxlayır:

- Ulyanovskdə olanda özümü Azərbaycanda milli qeyrəti, milli düşüncəsi olan insanın yanında hiss etdim. Gümüşü sinidə, armudu stəkanda çay gətiriləndə sevincimin həddi-hüdudu olmadı. Süfrə, çay dəsgahının yanındakı şəkərbura, paxlava milli duyğularımı coşdurdu. Şəddat Cəfərovu yenidən kəşf elədim. Şəddat müəllimin incə yumoru onun ətrafına xoş ovqat bəxş edir. O, insanları sevindirəndə, elə bilirəm ki, özü də xoşbəxt olur". Şəddat Cəfərovun heyrətamiz (insan) mərdliyini ehtiramla qeyd etmək lazımdır. Qibtə oluna biləcək zirvədə durmağa layiq, həm peşəsinin ustadı, həm də Vətənimizin qədərbilən övladıdır.

"Xalq ordusu" qəzetinin çapına təmənnasız olaraq icazə verən dövlət məmuru kimi xatırlanır. O vaxt Şəddat müəllim deyirdi ki, Vətənimiz müharibə şəraitindədir. Vətənin müdafiəsində sözlə döyüşənlərə yaşıl işıq yandırılmışıq.

Şəddat müəllim, yolunuzda həmişə yaşıl işıq yansın. Allah Sizin kimi insanları qorusun. Amin!

Natella ASENA,
AYB və AJB-nin üzvü, Müdafiə Nazirliyinin elan etdiyi "Hərbi vətənpərvərlik və əsgər mədəniyyəti" nominasiyasının BİRİNCİ mükafatının sahibi, "Qızıl Qələm" mükafatı laureatı.